

Omul cu trei aștri

Traducere de RALUCA BĂLĂIȚĂ
Prefață de KÉVIN ROBIN

INSTITUTUL EUROPEAN
2013

CUPRINS

În loc de prefață / 5
În timp ce Soarele lui Alah orbește Occidentul / 11
„Actors’ Studio” / 15
Sfântul Pavel / 19
Cruci de bucurie / 26
Boala franțuzească / 34
Mângâietorul, Duhul Sfânt aducător de „învrăjbiri” / 41
Să nu numiți pe nimeni Tată / 51
Vechile fantome ale trecutului / 57
Ortodoxie și comunism / 65
Frankenstein junior / 69
Omul cu trei aștri / 77
Ally sau Imamul Mehdi / 88
Isus din Srinagar / 95
Piatra lui Alah în țara lui Buddha / 101
Cașmirul, pământ de refugiu / 110
Corsica, insula „celor Drepti” / 117
Danielle Messia / 124
Profanul / 130
Când ecranul devine „ecran” pentru el însuși / 138
Mănăstirile / 146
Nunta din Cana / 156
John Strasberg / 160
Sfântul Francisc din Assisi / 168
Fecioara din Bosnia-Herțegovina / 174
Chemarea de la 25 iunie / 183
Lumină din Orient / 189
Islamul de-a lungul vârstelor / 199
Hussein al Iordaniei, „regele uman” / 203
Ierusalim, buricul lumii / 211
Taibe / 218
Sinai / 225
Periplul luptătorului / 232
Șocul Damascului / 239

- La un pahar... de vorbă / 245
În numele crucii... / 252
Medjugorje, buncăr al gândirii occidentale / 265
Gospa / 272
Maktoub / 282
Fiul risipitor / 291
Mama războaielor / 297
A treia Romă / 303
Soarele se ridică de la Est / 310
Balcanii, pavază a Occidentului / 316
Convoi pentru pace: „Equilibre”. 13 iunie-25 iunie 1992 / 323
B.H.L. / 330
Europa, pământ al făgăduinței / 335
Stéphane Paoli, ascet al informației / 345
Cutia Pandorei / 350
Maria și Eva, aceeași luptă / 357
Neprihănită Zămislire / 366
Homosexualitatea sau sfârșitul unui mit / 374
Caritatea spectacol. De la umanitar la sanitar / 383
Indiana Jones sau ultimul episod / 390

Anexe

- Scrisoarea fiicei lui Martin Luther KING din ajunul alegerilor prezidențiale din 2008 / 398
Scrisoare deschisă Domnului François Léotard / 400
Poem pentru Danielle / 406
„Dumnezeu mi-a spus să fac asta” / 407
Grădina Fecioarei Maria / 409

Bibliografie selectivă / 413

În timp ce Soarele lui Alah orbește Occidentul

Pe cînd eram copil, îmi spuneam mereu că aș vrea să mă regăsesc în miezul evenimentelor, sau să întîlnesc oameni care hotărăsc evenimentul. Era ca o obsesie, fără ca eu să-i înțeleg cu adevărat sensul. Astăzi, văzînd că lumea noastră e supusă unor prefaceri profunde, îmi dau seama cât e de important pentru un om să se pună de acord cu timpul său. Să nu fie ca acel fir de pai pierdut în bătaia vîntului neștiind încotro se duce sau care nu înțelege absolut nimic.

Povestea mea are un parcurs neobișnuit în care evenimentele au jucat pe deplin rolul ce le revine. Adică un rol determinant. Dar, deși aceste evenimente au avut ca punct de plecare niște întîmplări uimitoare, ele au fost doar ecoul a ceea ce se petrecea în ființa mea. Și anume, să regăsesc drumul care este al nostru, în timp ce alții se străduiesc să vă arate calea de urmat. E vorba de o cercetare a lucrurilor esențiale care se traduce, aici, prin căutarea legendei personale. Căutare care s-a manifestat sub forma eternei lupte între bine și rău pentru cel care-și cercetează lumina sa lăuntrică. Ceea ce omul modern pare a fi uitat prea repede, sau, mai curînd, a nu fi depășit încă.

Prezenta lucrare povestește această luptă lăuntrică care și-a găsit dezlegarea deplină datorită faptului că am descoperit Islamul și lumea orientală. E vorba de o confruntare care s-a tradus printr-o totală punere sub semnul întrebării a valorilor noastre occidentale. O originalitate când „a fortiori”, te pregătești să joci rolul lui Hristos pe ecran! Punct de plecare a acestei aventuri care se află la originea acestei cărți.

De aceea, dincolo de conținutul său, doresc, înainte de toate, să atrag atenția cititorului asupra importanței ce trebuie acordată evenimentelor. Și aceasta, trebuie să subliniez, oricare ar fi forma pe care acestea o capătă în momentul în care se manifestă. De fapt, acest lucru l-a determinat pe Paul Valéry să spună că evenimentul prin el însuși nu este realmente interesant. Într-adevăr, dacă evenimentele nu sunt niciodată aceleași, în schimb, scopul evenimentelor este totdeauna același. De fapt, dincolo de aparențele sub care ele se manifestă, e important să înțelegi unde vor să ne ducă evenimentele.

Fie în universul nostru personal, cu întreg cortegiul de tracasări și griji cotidiene, fie într-un univers mai larg, la scară planetară, având în vedere numeroasele conflicte care zguduie planeta noastră.

Așa cum trecutul este format din elemente în relație unele cu celelalte, pentru că lumea nu este o taină de nepătruns, ci un ansamblu finit pe care spiritul poate să-l cuprindă, tot astfel evenimentele variază în funcție de împrejurările momentului. Totuși, pentru a ajunge la o asemenea concluzie, trebuie să acceptăm faptul că încercările sunt necesare și vitale. În ceea ce mă privește, presiunea lor a fost atât de puternică încât n-am avut altceva de făcut decât să mă supun lor. Ceea ce m-a ajutat să am o mai bună înțelegere a evenimentelor pe care le descriu în această carte, întrucât am fost în același timp și obiect, și martor.

Această confruntare cu lumea orientală, care constituie conținutul acestei cărți, a început în 1988, adică cu un an înainte de căderea Zidului Berlinului. Și aceasta a durat mulți ani la rând cu numeroase călătorii în Orient până ce am conceput această carte. Carte care se vrea rodul unei evoluții lente și dureroase cu prețul unei lupte înverșunate cu mine însumi, mergând până la a renunța chiar la orice ambiție personală sau pasiune omenească. Și pe bună dreptate! Într-o lume în care numai profitul imediat contează, un asemenea demers echivalează cu o adevărată sinucidere. Totuși, acesta este prețul pe care-l plătește cel care caută să ajungă la o mai bună cunoaștere de sine. Așa cum se întâmplă cu orice sportiv de mare valoare dacă vrea să atingă cele mai înalte culmi.

Acest parcurs inițiativ către Orient avea să transforme căutarea mea într-o adevărată cruciadă astfel încât a lăsat asupra omului din mine urme de neșters. Ceea ce depășea cu mult simplele mele ambiții de artist. De aceea, țin să precizez că această carte n-are nicio pretenție. Întrucât nu sunt un om de litere, scriitura mea se vrea mai curând literală decât literară. Această carte nu este nicidecum o autobiografie, iar conținutul său nu are nimic filozofic. Acest lucru în măsura în care viața, deja, în esența ei, nu se găsește în mod privilegiat în excepțional, unic sau extraordinar, chiar dacă factorul care a declanșat scrierea acestui text se bazează pe sursa unor evenimente ieșite din comun. Nicio clădire nu poate fi ridicată fără șarpantă.

Această povestire, dusă în cadența unui pelerin, relatează în consecință secvențele unui scenariu incredibil care a căpătat formă de îndată ce actorul a intrat în pielea lui Hristos. Mai obișnuit cu obscuritatea din culise decât cu lumina reflectoarelor, m-am regăsit proiectat, împotriva voinței mele, pe scena internațională ca pe un ecran uriaș. În vreme ce planeta noastră se reducea în același timp devenind o adevărată piele de sagriu. Asemenea oricărui actor care-și buchisește textul, eu m-am atașat mai mult de rădăcinile psihologice pentru a înțelege mai bine textele sacre la care fac referință și din care, pentru unii, rămân doar traducерile. Ca și cum totul ar

pleda în favoarea artistului care se pregătește în culise, spre deosebire de reporterul care se limitează la o lectură a faptelor într-o fracțiune spațiu-timp foarte redusă, m-am servit de evenimente așa cum mi-a fost dat să le trăiesc, ca tot atâtea axe arhitectonice destinate construirii acestei povestiri.

Întrucât m-am implicat în locurile în care aceste evenimente s-au desfășurat, prin propria mea ființă am retranscris ceea ce-am perceput, datorită „impresiilor” și „reflecțiilor”, trăite și împărtășite. Mult înainte ca autorul să aștearnă cuvinte pe o pagină albă, actorul le-a sălășluit deja în trupul și în mintea lui. Din aceste motive această carte cuprinde o lectură a lumii care se vrea mai nuanțată decât cea prezentată în mass-media pentru că și-a găsit toată inspirația într-un demers pur „estetic”, omenesc și artistic totodată.

Datorită formației mele de actor care a influențat puternic scrierile mele, analiza pe care o fac evenimentelor descrise în această carte nu mi-a fost dificilă. Acest lucru s-a întâmplat foarte firesc, fără niciun efort din partea mea. Ceea ce mi-a fost cel mai greu a fost faptul că nimic nu mă pregătea la plecare în acest sens (cel puțin așa mi se părea atunci). Dar de îndată ce am început să re-transpun învățătura lui Hristos în timpul nostru, pentru a înțelege mai bine actualitatea internațională, totul mi s-a părut evident. Câteva pasaje sau anecdote ar putea lăsa impresia că e vorba de unele reglări de conturi personale pentru a pune în discuție anumiți actori din lumea politico-mediatică. Evident, nici vorbă de așa ceva. O asemenea atitudine ar fi în contradicție cu parcursul artistic care orientează spiritul acestei căutări. Și apoi: „nu e vorba să ne adresăm cât mai larg posibil tuturor categoriilor de public, fără distincție, nici socială, nici ideologică, nici măcar politică?” Artistul nu poate să-și permită să aibă acest comportament aprioric fără ca acest lucru să nu-i afecteze dintr-o dată toată opera sa. Singura transgresiune, autorizată la rigoare, se situează în mod strict în liberul curs dat scriiturii, vector ideal pentru cel care vrea să recurgă la toate resursele imaginarului. Dar ceea ce dă și mai multă valoare și mai mult credit acestei povestiri vine din singularitatea întâlnirii mele cu regizorul filmului în cauză: „Afacerea Isus”. Regizorul – un personaj care se vrea prin caracterul său tot atât de excepțional ca și împrejurările care au făcut să ne întâlnim. Totuși, pentru a înțelege importanța acestei întâlniri, adevărata sa natură sau rațiunea de a fi, trebuie să ne raportăm la momentul când el însuși a abandonat acest proiect cinematografic, când trebuia ca eu să-mi dau seama de scenariul care ne unește la înălțimea rolurilor noastre respective. El juca rolul apostolului Pavel și eu pe cel al lui Isus. În timp ce lumea noastră a basculat în decursul unei singure generații, îmi dau seama cât era de important ca acest regizor să fie un om de mass-media care se vrea cu atât mai mult un excelent jurnalist! Așadar, nu e de mirare că acest proiect, „Afacerea Isus”, a servit ca pretext pentru întâlnirea noastră. Din cauza faptului că puterea evanghelică a mediei

Libris
Respect pentru banii tăi

a înlocuit-o pe cea a marilor preoți, mă duce gândul să interpelez, prin intermediul acestei cărți, pe acest jurnalist după un scenariu definit întrucât totul este scris. Același scenariu pe care l-a cunoscut apostolul Pavel când Hristos i-a apărut pe drumul Damascului. Un apostol cu itinerariul foarte controversat care, mult înainte de a deveni ziditorul Religiei Universale, a fost cel mai înverșunat dușman al primilor credincioși ai lui Hristos. Și autorul proiectului respectiv îi poartă întocmai numele în patronimul său: Stéphane Paoli, jurnalist la Europe 1 în epoca faptelor relatate. O lovitură mediatică sau o repetare, de fapt, a faimosului șoc de pe drumul Damascului care s-a dorit hotărâtor pentru umanitate. Și care ar țâșni, după două mii de ani, sub forma unui apel fiebinte. Astfel, mai mult decât o simplă aventură cinematografică, oricât de grandios ar fi putut fi acest film, întâlnirea mea cu Stéphane Paoli trebuia să mă conducă la cu totul alt tip de „realizare”¹. În acord deplin cu faptul că Isus este „Cuvântul care s-a făcut trup”, cuvânt ce capătă aici întregul său sens.

¹ Acțiunea de a face ce-ai promis și care se spune de îndată ce înțelegi în sfârșit ceea ce n-ai înțeles mai înainte.

„Actors’ Studio”

Întrucât calea noastră ne este trasată și pentru că totul ne este dat, pot să spun că, pentru ucenicul actor care eram pe atunci, întâlnirea mea cu „John Strasberg”, fiul lui Lee Strasberg, fondator alături de Elia Kazan al Actors’ Studio din New York, bazat pe metoda „Stanislavski”, nu a fost deloc întâmplătoare. Acest maestru mi-a permis să intru pe deplin în rolul lui Hristos, asemenea unui sportiv de înaltă clasă care trebuie să-și depășească limitele. Acest lucru îmi convenea întru totul având în vedere miza unui astfel de rol.

Mai mult decât o formație clasică, această metodă a actorului al cărei promotor a fost Constantin Stanislavski, a contribuit la faima marilor producții de la Hollywood. Adevărat creuzet de staruri, „Actors’ Studio” din New York a format cele mai mari nume ale cinematografului american: „Marilyn Monroe, Dustin Hoffman, Robert de Niro, Paul Newman, Marlon Brando, Montgomery Cliff...” Astfel, grație acestui învățământ care n-are nimic dintr-o școală de teatru tradițional bazată mai ales pe recitarea unor texte învățate pe de rost, am putut să-l întruchiez pe Hristos într-o relație mai adecvată cu cotidianul nostru.

Această metodă se vrea extrem de riguroasă și foarte strictă. Ea cere actorului să dea din el însuși tot ce are cel mai bun. E vorba de o muncă cu el însuși care-l despoaie pe interpret de toate vanitățile, îl dezbracă de toate zorzoanele astfel încât acesta își analizează fără milă falsele lui prestigii. O asemenea repunere în discuție poate provoca cu timpul efecte devastatoare asupra actorului dacă acesta își stăpânește cu greu emoțiile. Pentru toate aceste motive enumerate, acest efort trebuia să-mi dezvăluie o față a lui Hristos până atunci necunoscută. Pentru a face acest lucru, m-aș fi servit de experiența mea de viață, după tehnicile care mi-au fost predate în cursurile de teatru. Acest exercițiu s-a dovedit a fi mai bogat și mai palpitant cu cât în societate ne mulțumim să facem doar „o figură bună” în cea mai mare parte a timpului. Și ne-ar trebui mai multe vieți pentru a exploata toată întinderea capacităților noastre numai să găsim „rolul” cel bun sau drumul care ne duce

drept la țintă. De aceea munca actorului made in „Actors' Studio” mi-a permis să dezvălui, în calitate de om din Occident, o față ascunsă a identității noastre pe care n-aș fi putut niciodată s-o surprind în alt mod. Căci, în realitate, după cum vom vedea, mult înainte de a fi niște „occident-ali”, noi suntem înainte de toate niște orientali „dez-orient-ați”¹. Rolul lui Hristos nu putea decât să sublinieze această idee deoarece acest Orient, unde el s-a născut, este chiar leagănul civilizației noastre iudeo-creștine. Mă refer totodată la această frumoasă expresie a poetului Arthur Rimabud: „acest Eu care este celălalt”. Referitor la natura și dimensiunea personajului de interpretat, viziunea mea asupra lumii noastre nu putea așadar decât să fie modificată prin faptul că nu-și mai aparținea, că pătrundea într-o altă dimensiune total diferită de cea a muritorilor de rând. Datorită acestei experiențe dobândite pe teren, lectura evenimentelor așa cum le interpretez eu în această carte se vrea mult mai apropiată de realitate decât cea a jurnalistului care o „hăpăiește” între două buletine meteorologice. „Jocul”² care îi cere unui actor să se extragă din lumea sa interioară îl datorez în primul rând instituției „Actors' Studio”, dar și rolului lui Hristos, care mi-au permis, și unul și celălalt, să mă proiectez într-o formidabilă punere în scenă în mărime naturală servind drept frescă acestei povestiri. Și acest lucru, mult înainte ca mondializarea să facă din planeta noastră doar un sat planetar.

Valoarea unui artist se măsoară prin capacitatea sa de a interpreta un rol fără a denatura originalul, fiind atent în același timp să nu se lase vampirizat de acesta, ceea ce se întâmplă mult mai des decât se crede. Se întâmplă același lucru cu orice încercare ce poate să devină extrem de periculoasă atunci când slăbește orice formă de rezistență. Lui Marlon Brando însuși i-a fost greu să se extragă dintr-un rol. După modul în care a părăsit scena te poți întreba dacă a reușit într-adevăr. Oare din acest motiv puțini artiști îndrăznesc să se aventureze pe această cale? De altfel, mulți preferă să facă carieră cumulând rolurile fără să-și pună prea multe întrebări. Dar cei mai mulți trăiesc ca niște furnici. Neavând practic niciun scop în existența lor, cea mai mare parte a ființelor îndeplinesc o funcție de care n-au conștiință absolut deloc. Astfel, eu am fost foarte inspirat atunci când m-am angajat total în această pregătire, mai degrabă decât să întrevăd personajul în maniera confrăților mei care înșiruie rolurile la nesfârșit. De aici rezultă tot interesul implicării în această formare a actorului, ceea ce m-a extras din cotidianul plictisitor cu care se confruntă cea mai mare parte a omenirii încă din negura vremurilor. Rolul lui Hristos se preta la această abordare cu atât mai mult cu cât el este singurul care a înviat. Această scufundare în adâncuri

¹ Joc de cvinte: „Occident” (rom. „Occident”) se pronunță la fel ca „oxydent” (rom. „oxidant”), iar „dés-orient-és” (rom. „dezorientați”) trimite fonetic la „Orient” (rom. „Orient”) (n. tr.).

² „Jeu” (rom. „joc”) se pronunță la fel ca „je” (rom. „eu”) (n. tr.).

m-a determinat, într-o primă fază, să mă identific cu Hristos la fel ca orice actor care se investește în personajul său, apoi, în a doua fază, să-mi pun întrebări asupra propriei mele credințe. Întrucât am adaptat un vocabular la itinerariul pe care l-am ales, Cuvântul s-a făcut Trup sub influența limbii franceze, care, și ea, a contribuit mult la acordarea sensului deplin pregătirii artistice în care mă angajasem. Pe bună dreptate, Aragon a menționat limba franceză ca fiind limbajul unei duble speranțe. Rostind cuvântul „voie” (cale), de exemplu, se disting efectiv mai multe înțelesuri: „voix” (voce) și „vois” (văd/vezi)¹. Asta înseamnă că atunci când te afli pe calea cea bună, ei bine, nu pot exista înțelesuri „rău zise” și cu atât mai puțin „inter-zise”. Astfel, toată drama speței umane se rezumă la neînțelegere. Dacă nu există suferință mai cumplită decât cea a cărei cauză nu se cunoaște, ce să mai spunem despre cea care se vrea fortuită, gratuită, inutilă, pentru a nu fi trăită, ci suferită! Calea pe care trebuia s-o urmez avea să mă facă să înțeleg foarte repede acest lucru. Dacă această plecare spre Orient mi-a permis să dezvălui o parte din identitatea noastră de occidentali, asta n-o știm deloc. Din acest motiv am evitat să re-transpun judecățile noastre iudeo-creștine în locurile unde totul este pentru noi diferit. De altfel, ce altceva poți să faci când te afli în niște țări a căror limbă n-o cunoști? În loc să emit judecăți pripite, m-am mulțumit să observ fără să judec. Așa trebuie să fie atunci când ești nevoit să-ți înfrunți soarta potrivnică.

În acest caz nu putem face altă alegere decât ne să lăsăm de-o parte prejudecățile. Așa trebuie să procedeze și sportivul de înaltă clasă care trebuie să înlăture tot ceea ce e de natură să-l abată din drumul său pentru a atinge culmile performanței. Aceași dorință de a-și făuri un suflet de oțel călit o are și orice pelerin. „Căci pentru Fiul Omului nu există loc unde să-și odihnească capul” (Matei, 2, 6)². Rolul încredințat a contribuit cu atât mai mult la acest lucru cu cât, după cum Isus era pe deplin om și Dumnezeu totodată, aveam și eu două firi diferite gata să se înlocuiască una pe cealaltă. Ca actor și simplu muritor totodată, această dedublare mi-a permis să ies din situații extreme, asemeni acrobatului care saltă pe plasă, fiind protejat de un ecran. Într-adevăr, nu calci nepedepsit pe astfel de terenuri arzânde fără riscul ca flăcările să nu te ardă. Poți să umbli cu capul prin stele, dar să rămâi cu picioarele bine ancorate pe pământ atunci când ești o ființă făcută din carne și nu spirit pur; în cazul de față suferința și teama devin foarte repede cei mai buni aliați ai noștri, iar deprinderile și certitudinile cei mai răi sfetnici. Astfel, totul s-a înlănțuit de minune ca eu să mă regăsesc în fața

¹ În limba franceză, „voie”, „voix” și „vois” prezintă aceeași formă fonetică (n. tr.).

² Pentru traducerea citatelor din Biblie s-a folosit *Biblia cu ilustrații* (în VIII volume), versiune diortosită după Septuaginta, redactată și adnotată de Bartolomeu Valeriu Anania, Arhiepiscopul și Mitropolitul Clujului, Editura Litera, București, 2011 (n. tr.).

Respectați drepturile de autor și
 respectați drepturile de autor și

evenimentelor având deasupra mea cerul ca un uriaș ecran protector. La început, intuiția făcea oficiu de credință.

Dacă am fost foarte inspirat să părăsesc vaporul într-o epocă încă în plin avânt în acei ani '80 când totul era roz, în schimb această plecare spre Orient a însemnat o adevărată coborâre în infern. Asemeni unui înviat din morți, ca să nu mă mai tem de ceea ce era efemer (temporal), trezirea conștiinței ce trebuia să rezulte de aici trebuia să provoace o distanțare atât de mare de vechea mea lume încât să devin un străin în propria mea țară. O ființă pe care o îndepărtezi pentru că deranjează atât de mult, mergând până la a-i ignora chiar prezența. E vorba de un decalaj care trebuia să confere simțurilor mele o acuitate exacerbată, o luciditate implacabilă, o sensibilitate animalică. Un scenariu demn de „Marele Albastru” al lui Luc Besson în care vezi cum eroul filmului se topește în feeria adâncurilor mai degrabă decât să-și risipească visurile printre muritorii de rând.

Un om lucid întrevece ceea ce un altul nici măcar nu bănuiește. Trebuie să fii nebun, sau foarte puternic, pentru a te expune într-o astfel de aventură. Dacă nu ești în stare să însuflețești, e mult mai odihnitor să te pierzi în mulțime. Cel puțin pentru o vreme! Fără îndoială, o asemenea renunțare de sine n-are nimic omenesc, având în vedere relațiile pe care le generează la întoarcere. E chiar un real handicap într-o lume în care contează doar noțiunea de profit imediat. Dar dacă ieșirea din comă pentru cel ce renaște din propria-i cenușă (sau din propria sa lumină) e mai rea decât chinurile iadului, această confruntare cu fosta ta lume este vitală. Fără acest lucru căutarea n-ar avea niciun sens. De aceea, nu ar putea să aibă loc o reală trezire a conștiinței fără toate aceste tensiuni legate de reîntoarcerea în fosta ta viață. Este ceea ce l-a detreminat pe Stefan Zweig¹ să spună: „Orice limbă este, în ultimă instanță, fiica luminii și numai cel care a cunoscut lumina și întunericul, războiul și pacea, marea și decadența, a trăit cu adevărat”². Pe când lumina este îndestulătoare pentru ea însăși, Adevărul sfârșește totdeauna să triumfe și măștile să cadă.

¹ Scriitor austriac (1881-1942) (n. tr.).

² „Lumea propriei mele limbi este pierdută pentru mine. Patria mea spirituală, Europa, s-a nimicit singură. Trebuie să ai, la șaiszeci de ani, niște forțe excepționale ca să ieși totul de la capăt și ale mele sunt epuizate de anii de părăsire fără patrie. De aceea, consider că e preferabil să pun capăt la timp și cu capul sus, unei vieți pentru care munca intelectuală a constituit întotdeauna bucuria cea mai curată și libertatea individuală, bunul suprem pe acest pământ. Îți salut pe toți prietenii mei! Măcar ei să poată vedea licăririle zorilor după noaptea cea lungă! Cât despre mine, sunt prea nerăbdător. O iau înaintea lor.” „Le monde d’hier”, Editions Belfond.

Sfântul Pavel

Acest proiect cinematografic a contribuit la urma urmei să dea evenimentelor o dimensiune cu totul diferită de cea percepută de muritorii de rând. Pentru a desăvârși acest tip de lectură trebuia, în plus, să presimți aceste evenimente înainte ca ele să apară. Pentru o înțelegere adecvată a ceea ce avea să se întâmple, a fost esențial pentru mine să antcip realitatea, mergând în întâmpinarea diferirelor lumi înainte ca acestea să se ciocnească și să dispară unele după altele. La fel i se întâmplă oricărui doctor pentru care este primordial să caute sursa durerilor dacă vrea să înțeleagă adevărata natură a bolilor noastre. Căci, înainte de toate, e vorba să te intereseze cauzele și nu să te limitezi doar la consecințe. E o preștiință care-i permite medicului să stabilească o relație de încredere cu pacienții săi. Altfel, în grabă, el nu poate decât să amplifice răul făcând orice. Așa se întâmplă și cu media, în goana după informații. De aceea, a fost vital pentru mine să fac „saltul cel mare” într-o epocă în care nimic nu lăsa să se întrevadă evenimentele ce aveau să ducă la dărâmarea Zidului Berlinului, întrucât, după aceea, o cu totul altă lume a fost antrenată în cădere. Toți acești ani îndelungați de învățătură petrecuți pe drumuri, cu prețul unor eforturi titanice, cu momentele lor de oboseală și singurătate, mi-au permis să realizez importanța semnelor prevestitoare ale timpurilor noi, ca factori și vectori de schimbare. Chiar dacă, foarte adeseori, nu înțelegi sensul real decât după actualizarea lor. Ce mare asemănare cu profețiile! De aceea, în toți acești ultimi ani pe care i-am consacrat scrierii acestei cărți, obsedat de ideea că n-o voi putea termina, am trăit cele mai grele momente ale vieții. A fost o ucenicie dură pe care o descrie foarte frumos Christian Bobin în cartea sa consacrată Sfântului Francisc: „Pentru a urma calea lui Dumnezeu, Omul se dăruiește cu totul unei opere. O face cu pasiune și entuziasm. Asta e bine și necesar. Numai entuziasmul este creator. Dar ca să crezi ceva înseamnă totodată să-ți pui amprenta pe lucrarea ta, inevitabil. Slujitorul lui Dumnezeu întâmpină atunci cel mai mare pericol. Această operă pe care a desăvârșit-o, în măsura în care ține la ea, devine pentru el centrul lumii. Ea îl pune într-o stare radicală de

indisponibilitate. Va trebui o intrare prin efracție pentru a-l smulge de acolo. Datorită lui Dumnezeu, o asemenea intrare prin efracție poate să se producă. Dar mijloacele providențiale puse atunci în mișcare sunt redutabile. Acestea sunt neînțelegerea, suferința, eșecul. Și uneori, până chiar și păcatul, pe care Dumnezeu îl admite. Astfel viața de credință cunoaște criza sa cea mai profundă, dar și cea mai decisivă. Această criză este inevitabilă. Ea se prezintă mai devreme sau mai târziu, în toate stările sufletești, în fața oricărui om care dorește să se consacre lui Dumnezeu, în străfundul operei sale. Acesta a crezut că-l slăvește pe Dumnezeu prin generozitatea sa, dar iată că, dintr-o dată, Dumnezeu pare că-l părăsește, că nu-l mai interesează ce face. Mai mult încă, Dumnezeu pare a-i cere să renunțe la opera sa, să părăsească tot ceea ce-a iubit cu trup și suflet timp de atâția ani, în bucurie și necaz.” Căci în căderea sa omul își dezvăluie tot potențialul. În capacitatea sa de a se ridica sau nu. Astfel, în caz de eșec, îți spui foarte adesea că n-ai fost înțeles. Cineva nu mă iubește și vrea să-mi închidă calea când, la urma urmei, întrebarea este: „oare sunt eu gata sau nu? Oamenii sunt într-adevăr gata să asculte ceea ce spun și, mai ales, sunt eu destul de înțelept pentru a spune unele lucruri?” Din aceste motive, am conceput această carte ca un pașaport, în speranța că ea o să mă ducă mult mai departe de tot ceea ce-am scris, întreprins sau învățat. La ce bun să se scrie „n” cărți despre credință dacă acestea nu ne îngăduie să terminăm o dată pentru totdeauna cu acele religii care dăunează mult mai mult lui Dumnezeu decât oamenilor? Se vede aici tot caracterul simbolic al parabolei cu oaia rătăcită (Matei, 18, 12-14). Mahomed el însuși a spus în legătură cu Islamul¹: „Apare în mod ciudat și dispăre tot ciudat. În acea clipă va veni Vestea cea Bună (se subînțelege Isus Hristos).” De asemenea, numai cunoscând scenariul poți distinge ceea ce este adevărat de ceea ce este fals, intoxicația de informație.

De aceea, această carte se adresează tuturor celor care manipulează informația și care nu fac decât să survoleze actualitatea având în vedere incapacitatea lor de a surprinde evenimentele. Să ascuți veștile la radio înseamnă foarte adesea să-ți recunoști neputința. Deși nu cred în neputința propriu-zisă a omului, chiar dacă e adevărat că n-ai întotdeauna mijloacele de a acționa așa cum ai dori. Totuși, trebuie să recunoaștem că nefăcând nimic devii inevitabil complice al mediei a cărei putere de inerție asupra maselor este considerabilă. Din aceste motive, evenimentele îmi cer astăzi să interpelez în persoana regizorului filmului „Afacerea Isus” pe unul dintre acești funcționari din domeniul informației, aflat la înălțimea scenariului

¹ Un hadith desemnează o comunicare orală a profetului islamului, Mahomed, și prin extensie, o culegere care cuprinde ansamblul tradițiilor referitoare la faptele și cuvintele lui Mahomed și ale însoțitorilor săi, considerate ca principii de conduită personală și colectivă pentru musulmani, cunoscute în general sub denumirea de „tradiția Profetului”.